

УДК 7.74:01

Кисельова К.О., к.т.н., доцент
Київський Національний університет культури і мистецтв, Україна

АСПЕКТИ АНАЛІЗУ КОСТЮМА В КОНТЕКСТІ ФОРМОУТВОРЕННЯ

Анотація: В статті розглянуто поняття форми костюма. Запропонований порядок аналізу костюма в контексті формоутворення, який дозволяє врахувати основну концепцію, композиційні, морфологічні та конструктивно-технологічні властивості форми, методи формоутворення, просторові зв'язки форми, прийоми та засоби її створення.

Ключеві слова: аналіз форми костюма, процес формоутворення.

Постановка проблеми. Категорії «форма» та «формоутворення» для багатьох галузей науки (дизайну, мистецтвознавства, філософії, культурології, конструювання, технології й т. ін.) не є новими, вважається, що вони давно та міцно увійшли й закріпилися в понятійному апараті цих наук, але їх тлумачення не втратили актуальність. На початку ХХІ століття кількість досліджень з теорії дизайну вражає, але поняття форми та питання процесу формоутворення в багатьох роботах часто згадуються як сталий факт, ці поняття мають різне змістовне навантаження, їх місце в понятійному апараті дизайну розглянуто недостатньо. Питання аналізу форми в дизайні одягу не носять систематизований характер. Як правило форма розглядається в контексті однієї або декількох несистематизованих характеристик її опис має епізодичний прояв.

Зв'язок з науковими програмами. Тема статті пов'язана з навчальними програмами та основним напрямком науково-дослідницьких робіт, які ведуться кафедрою дизайну одягу Київського Національного університету культури і мистецтв.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасна література по костюму включає дослідження, проведені в трьох основних напрямках: загальна теорія проектування; аналіз зміни форм костюма з елементами прогнозування; вивчення і опис костюма в культурному, історичному і соціальному контексті. Питання розгляду форми та процесу формоутворення в науковій літературі про костюм найбільш повно представлені працями науковців Московського державного текстильного Університету ім. А.Н. Косигіна (Московського текстильного інституту), опублікованими в

збірнику під редакцією Козловаої Т.В. [1], але в цих працях аналіз форми, як правило проводиться по одному чи декількох основних параметрах, що дозволяє відкривати закономірності розвитку модних форм з метою їх подальшого прогнозування [1,2]. У зарубіжній літературі найбільш популярними є два основних напрямки: вивчення костюма як елемента моди [3]; вивчення стильових напрямів проектування костюма в контексті розвитку сучасного мистецтва, визначення взаємовпливів моди в одязі, архітектурі, предметному світі і концептуальному творчості [4,5]. В останні роки з'явилися роботи присвячені окремим питанням формоутворення костюма [6,7]. Але питання розробки системного аналізу форми костюма, вивчення форми костюма на рівні її структурних елементів, залишилися поза увагою науковців. Отже, враховуючи виключну важливість даних напрямків для дизайну, була визначена тема дисертаційного дослідження «Художнє формоутворення в дизайні костюма: історія розвитку, сучасні тренди».

Мета дослідження: розкрити поняття «форма костюма» та провести структурування аналізу костюма в контексті формоутворення.

Виклад основного матеріалу. В теорії дизайну поняття «форма» має практично найважливіше значення. Будь-який дизайнерський задум не може вважатися реалізованим, якщо він не втілений (оформлений) в матеріалі. Дизайнер, проектуючи річ, замислюється, перш за все, над формою, бо саме за формою речі ми розуміємо, навіщо ця річ створена, розуміємо її призначення і функції, які вона виконує. Буденне значення слова «форма» розуміється як зовнішня оболонка речі, тобто, те, що ми бачимо, коли дивимося на річ. Але це спрощене поняття не є форма речі - це її «зовнішній прояв». Само поняття форми є більш широким, воно охоплює внутрішню організацію, структуру художнього твору, систему зображально-виражальних засобів для вираження художнього змісту. Форма кожної речі неповторна і, за рахунок форми, яку вона має, є саме та річ, якою вона є.

Форма (лат. *forma* — вид, образ, форма, зовнішній вигляд). В тлумачному словникові Ожегова С.І. знаходимо дев'ять визначень слова «форма». Наведемо найважливіші з них: 1. Це спосіб існування змісту, неподільний від нього й такий, що слугує його виразом. 2. Зовнішній обрис, зовнішній вигляд предмета. 3. Сукупність прийомів і образотворчих засобів художнього твору. Отже, форма - поняття складне і багаторівневе, для її кращого розуміння розглянемо її з різних точок зору.

Форма – як філософська категорія. У філософії форму об'єкта

розглядають як спосіб існування предмета, внутрішню організацію змісту, те, що пов'язує елементи змісту воедино і без чого неможливе існування змісту. Інтерес до розкриття поняття форми з'явився ще в античній філософії, Платоном та Аристотелем було розроблене найбільш повне уявлення про форму. Під формою (ейдосом) в ті часи розуміли нематеріальну структуру, що містить найбільш суттєві характеристики предмета. Саме по цим суттєвим характеристикам ми визначаємо сутність предмета. Форма розглядається як носій істотних ознак речі, роблячи її несхожою на інші предмети, надаючи речі індивідуальності і неповторності.

Саме в галузі філософії форма розглядається як щось, що надає речі якийсь образ, спосіб існування, є її основою. Якщо спиратися на філософію Аристотеля, то можна зробити висновок, що «форма позначає істотну природу речі, точніше, природу як таку, що зумовлює річ у всіх її проявах, у тому числі і в фігурі, і в обрисах ... Форма є те, за рахунок чого певна річ є саме тою, якою вона є ... Форма - це межі речі, основа її буття. Якщо немає форми, то річ так само не існує». [8].

Поняття форми в мистецтві. Форма в мистецтві розуміється двояко. У вузькому тлумаченні - це внутрішня організація, структура художнього твору, створена для найбільш яскравого вираження його ідейного змісту. В більш широкому сенсі форма - це відтворення об'єктивної і суб'єктивної реальності у виразних засобах мистецтва або це комплекс засобів і способів втілення художнього змісту, структурного його вираження.

Форма в дизайні може бути визначена як високоестетичне вираження внутрішньої структури виробу в його зовнішній формі. Форма для дизайнера - це особлива організованість предмета, що виникає як результат діяльності по досягненню взаємозв'язаної єдності всіх його складових - конструкції, зовнішнього вигляду, кольору, фактури, технологічної доцільності та ін., відповідає вимогам і умовам споживання, ефективного використання можливостей виробництва і естетичним вимогам.

Найбільш ємне визначення поняття форми знаходимо у Міневріна Г.Б.[9] Форма - це морфологічна та об'ємно-просторова структурна організація об'єкта, що виникає в результаті змістовного перетворення матеріалу. Форма це зовнішній або структурний вираз будь-якого змісту, найважливіша категорія і предмет творчої діяльності - літератури, мистецтва, архітектури та дизайну. Форма живе як у просторі, так і в часі сприйняття і несе в собі ціннісно-орієнтовану інформацію.

Спробуємо розібратися, що таке форма в дизайні костюма. Найбільше це

питання розглянуто в працях Козлової Т.В., яка відмічає, що в дизайні одягу форма займає одно з головних місць та має властивість фіксувати найбільш постійні риси часу, трансформуючись у часі зберігає деякий набір постійних ознак, за якими можна окреслити періодизацію в розвитку костюма. Вона зазначає, що форма костюма це динамічна система й її не можна розглядати окремо від її носія – людини. Також Козлова Т.В. пропонує форму костюма розглядати, як систему на рівні різних її рівнів. Перший рівень (матеріально-декоративний) – це фактура тканини, колір, декор, лінії оздоблення, другий рівень (рівень прибавок на вільність облягання) – ступінь вільності прилягання костюма до фігури, третій рівень (структурний) – пропорції, геометрія, симетрія і зв'язок між частинами форми, четвертий рівень – рівень пластики фігури [1].

Під формою костюма Т.В. Козлова пропонує розуміти динамічну модель просторово-часової системи, яка має багаторівневу структуру зв'язку між її елементами, людською фігурою і середовищем [1]. Ермілова В.В. додає в це визначення, ще зв'язок форми з заданою певною функцією [10].

Отже, започаткувати опис форми доцільно з опису загальної концепції фороутворення, загального образу, композиційних зв'язків, асортименту та «знакових елементів» моди. Під «знаковими елементами» треба розуміти, ті ознаки, які характеризують моду певного періода найбільше, й є визначальними.

Оскільки форма – це об'ємно-просторова структура, спробуємо наблизитися до поняття форми саме через це визначення. Об'ємно-просторова структура - це категорія композиції, що відображує смисловий зв'язок, супідрядність і взаємодію всіх елементів форми між собою і з простором. В об'ємно-просторовій структурі елементами служать простір, об'єм, поверхня. Залежно від характеру взаємозв'язку між об'ємом і простором розрізняють форми: з закритою, частково закритою і відкритою структурою. За характером самої форми вони поділяються на прості – монолітні; складні, які містять в своєму складі декілька різних форм та комбінаторні - структури, у вигляді окремих предметів чи їх груп, що представляють собою упорядковану сукупність однорідних елементів обмежених різновидів.

За своєю геометрією і загальною конфігурацією всі предметні форми можна віднести до одного з наступних типів: гранні - переважно з плоскими поверхнями (в дизайні одягу – геометричні); скульптурно-криволінійні обмежені вигнутими поверхнями (в дизайні одягу-пластичні).

Між загальним обрисом та структурою існує щільний зв'язок, - саме

матеріально-просторова структура визначає загальний силует і конфігурацію об'єкта, основні пропорції і розміри. Тому роль структури у формоутворенні об'єктів дизайну є провідною, а зовнішньої оболонки та її пластики - супідрядною, але активною і важливою. Отже, основною матеріально-просторовою характеристикою і проявом предметних форм є їх структура, яка визначає зовнішній обрис форми – конфігурацію. Структурні зв'язки в формі будуються за композиційними закономірностями такими як ритм, симетрія і асиметрія, пропорції, контраст і нюанс. Ці закономірності достатньо описані в літературі по дизайну, тому ми не будемо на них зупинятися. Зупинимося на структурі костюма.

На сучасному етапі дослідники виділили ряд структур. О. Н. Данилова [11] за аналогією з архітектурою виділяє дві основні тектонічні структури: каркасні та оболонкові. Каркасні системи засновані на внутрішніх жорстких конструкціях, які моделюють та деформують фігуру людини, підпорядковуючи її заданій формі за допомогою каркасних пристосувань. Оболонкові системи, навпаки, будуються підкорюючись фігурі людини. Оболонкові системи поділяються на чотири підсистеми: обгорткова - характеризується простим обгортанням фігури людини шматком матеріалу або тканини; ніспадаюча – передбачає вільне розташування матеріалу залежно від власної маси і під дією сили тяжіння; драпірувальна – характеризується наявністю драпіровок та складок й в свою чергу може бути поділена на трубчасті, каскадні, променеві, пазушні, радіальні міні системи; облягаюча – забезпечує прилягання до фігури за допомогою крою або розтяжності матеріалу. Т.В. Белько за аналогією з природними об'єктами виділяє чотири види структур: складчаста (характеризується наявністю складок), спіралевидна – (характеризується спіралевидною побудовою), структура, типу «розгалуження» (структура побудована за принципом росту дерева), модульна (структура, яка будується з модулів) [12]. На нашу думку, за основу аналізу форм може бути взята класифікація О.Н. Данилової, яка виділяє дві основні стратегії формоутворення – підкреслення фігури людини та її деформацію, але драпірувальна та складчаста підсистеми мають бути відокремлені одна від одної, як такі що мають в основі різні принципи формоутворення.

Найважливішою характеристикою форми є метод, за допомогою якого вона створена. Найбільш повно методи формоутворення розкриті в працях Горіної Г.С.[13]. Вона виділяє чотири основні методи формоутворення, які виокремилися в процесі еволюції форм одягу. Перший метод: незшита форма,

моделювання від шматка тканини. Цей метод характеризує наявність цільного, доволі великого шматка тканини, в якості домінанти формоутворення виступають пластичні властивості матеріалу (використовуються прямі, променеві та радіальні драпірування), принцип створення форми – ліпка, укладання матеріалу на фігурі людини з різним ступенем облягання за рахунок обертання та фіксації навколо тулуба, рук, ніг, голови. Як правило, для додаткової фіксації матеріалу використовуються такі пристрої як шнури, пояси, булавки, голки, застібки різного виду. Метод характеризується відсутністю швів та відходів матеріалу. Другий метод - моделювання форми на базі прямого крою. Його характеристикою є використання декількох зшитих шматків матеріалу простих геометричних форм (прямокутник, рідше трикутник), як правило невеликої ширини. В якості домінуючого принципу формоутворення використовуються – прямолінійність швів, обмеженість площ опорних поверхонь й збереження прямолінійної структури матеріалу (принцип вільного ніспадання). Наявність кривих ліній у створенні як основних деталей одягу так і його фрагментів не допускається. Для рук, ніг, голови використовуються отвори простих геометричних форм, ступінь облягання – вільна, відходи матеріалу – відсутні. Третій метод – моделювання форми на базі криволінійного крою, домінуючим принципом якого є повторення формою одягу форм людського тіла, яке досягається за допомогою складної криволінійної форми ліній основних та додаткових деталей. Поверхня дотику одягу до тіла є, як правило, значною, кількістю швів, а отже й відходів матеріалу, є великою. Четвертий метод – моделювання форми з допомогою розгортки, основним принципом є створення форми з модулів, як правило простих геометричних фігур (трикутників, прямокутників й т.ін.). Метод характеризується достатньо вільною ступеню облягання фігури людини, великою кількістю швів, але практично повною відсутністю відходів. До цього переліку методів треба додати метод моделювання форми за рахунок розтяжності матеріалу, як такий, що набув надзвичайного розповсюдження за останні сорок років, за рахунок популяризації трикотажних полотен, а також властивостей матеріалів із застосуванням поліуретанових складових, та відносно новий метод об'ємного моделювання (3-D в'язання, 3-D лиття та 3-D печаті.) До характеристик першого можна віднести спрощення криволінійності основних та додаткових деталей, при збереженні максимального прилягання до фігури, мінімізацію конструктивних прийомів створення форми (швів, рельєфів, витачок й т.ін), мінімізацію відходів. До характеристик другого –

ускладнення криволінійності деталей, для отримання як прилягаючою, так і вільної форми з повною відсутністю відходів.

Окрім методів дуже важливу роль в створенні форми грають способи формоутворення. Їх поділяють на конструктивні – коли отримання об'ємної форми деталей проходить за рахунок повного або часткового членування матеріалу (витачки, рельєфи, підрізи й т.ін.), фізико-механічні – отримання об'ємної форми за рахунок сітчастої структури текстильних матеріалів та драпірувальності, фізико-хімічні – засновані на термопластичних властивостях волокон, тобто зміні розмірів волокон під впливом тепла, вологи і тиску на молекулярну структуру волокон.

Наступною характеристикою форми костюма є її зовнішня конфігурація, яку в дизайні одягу описують через геометричний вид форми: об'ємний (характеризується відносною рівністю ширини, довжини та глибини); площинний (характеризується зменшенням розмірів по одній з координат вимірювання); лінійний (характерне переважання якого-небудь одного виміру над двома іншими при їх відносно малій величині). Більш розповсюдженим визначенням конфігурації форми є опис через фронтальні та сагітальні силуети за подобою з основними геометричними фігурами: прямокутником, трикутником (або трапецією) та овалом. Основні геометричні форми постійно трансформуються, змінюючи кути, напруженість, кривизну ліній, й таким чином створюючи величезну кількість похідних форм і забезпечуючи розмаїття варіювань моди. Але тільки геометричного виду недостатньо для опису зовнішньої конфігурації, костюм це складна система взаємозв'язку форми та людини, тому важливою характеристикою опису конфігурації є ступінь прилягання до фігури (виділяють прилягаючи форми, напівприлягаючи та вільні). В залежності від характеру сполучення прибавок розрізняють форми з рівномірним приляганням по основних конструктивних поясах (прямі) та з нерівномірним приляганням (завужені, розширені, приталені).

Важливим праметром, що характеризує форму є її розмір і маса. Розмір і маса форми костюма - це зорова (ілюзорна) кількість форми одягу в цілому або її окремих частинах. Максимальну масу мають форми, що наближаються до куба; мінімальною - форми, що наближаються до лінії. Таким чином, маса залежить від геометричного виду форми та ступіня її прилягання до фігури людини, - тобто від силуету одягу. Але це не є тотожні поняття, тому що маса одягу також змінюється в залежності від ступеня заповнення форми конструктивними і декоративними лініями, деталями або оздобою. Зміна маси

форми залежить також від інтенсивності кольору, характеру і розміру малюнка та фактури матеріалу, із якого вона зроблена.

Форма одягу створюється за рахунок конструктивного рішення, способу сполучення окремих об'ємів або частин виробу, які створюють формотворні лінії. Формотворні лінії зазвичай поділяють на конструктивні та декоративні. Конструктивні лінії одягу визначають його конструктивну побудову, це – контури форми в цілому та її деталей, а також видимі лінії з'єднання складових частин і деталей форми. Декоративні лінії – лінії різноманітних оздоб одягу. Загальну характеристику конструктивної побудови визначає крій, до основних ознак якого відносять крій рукава (вшивний, реглан, суцільнокросний, комбінований) і членування основних деталей.

Петушкова Г.І. співвідношення формотворних ліній із силуетом у костюмі розділяє на три великі групи: група подоби (внутрішні лінії схожі на силует); група контрасту (внутрішні лінії протиставлені силуету); група протиріччя (діагональний або спіральний напрямок відносно силуету) [2]. Особливістю кожного з цих співвідношень є виникнення додаткових ілюзій зору: взаємозв'язок елементів за принципом подоби і контрасту посилює сприйняття силуету форми; взаємозв'язок за принципом протиріччя, ускладнює читаність силуету і фіксує увагу на окремих частинах, лініях, оздобі, малюнку тканини.

Значну роль в створенні форми має наявність та характер конструктивно-декоративних деталей (комірів, кишень, застібок, манжетів і т.ін.) Вони можуть носити декоративно-функціональний, декоративно-конструктивний та декоративний характер й значно ускладнювати або змінювати сприйняття загальної форми костюма за рахунок створення додаткових об'ємів та ліній, що виходять за межі основних деталей.

Структура поверхні форми в цілому і її частинах визначається характером побудови поверхні форми: прямолінійним, криволінійним або ламаним; опуклим або увігнутим, гладким або рельєфним. Прикладами рельєфної ламаної поверхні форми в одязі можуть служити різноманітного роду складки, плісе, гофре. Прикладами рельєфної криволінійної поверхні служать різноманітні драпірування, волани, рюші і т.і.

Окрім структури, важливу роль при сприйнятті форми костюма має фактура матеріалу. Під фактурою розуміється характер поверхні матеріалів (гладкість, шорсткість, зернистість і т.і.). Фактура матеріалу сприяє визначенню ступеня об'ємності одягу, його маси, виявленню структурних співвідношень форми, відтінює тектонічні характеристики й особливості сполучення окремих

частин, зорво змінює значимість і розмір окремих елементів. Дослідниками доведено, що в періоди найбільше активної перебудови пропорційних відношень посилюється структурна і фактурна проробка форми [2].

Наступними характеристиками форми костюма є колір та малюнок матеріалу. Їх роль обумовлює весь зовнішній вигляд одягу, його промовистість, декоративність. Побудова кольорової композиції костюма визначається в основному трьома чинниками: функціональністю костюма, вимогами формоутворення і зміною модної гами. Будучи одним з самих активних ознак об'єкту, колір та малюнок виявляє не тільки особливості і функціональне призначення виробу, а і полегшує зорове сприйняття і взаємодію між виробом і людиною. Через кольорову композицію може виражатися і соціальна належність власника. Кольорове рішення допомагає загострити, або, навпроти, зробити більш нейтральним характер форми. Колір може справляти враження ваги, яскравості, щільності, м'якості, а також ілюзорного наближення або видалення від глядача. Тон і насиченість кольору є тими основними параметрами формоутворення, що забезпечують правильне асоціативне сприйняття абсолютних розмірів і масштабу виробу, динамічних і ритмічних побудов, почуття вагової і теплової характеристик, близькості і дальності. За характером малюнку матеріали можна поділити на гладкі, мілковізерунчасті, середньовізерунчасті, крупновізерунчасті, купонні та монорапортні. За допомогою сполучення кольорів та різних за розміром малюнків матеріалів можна конструювати вагу форми, її динаміку, симетрію, ступінь кривизни.

Ще однією характеристикою форми костюма є декор. Під декором розуміється орнаментация матеріалів, оздоба, вишивка і т.і. В плані розташування в костюмі декор розглядають як правило з двох позицій: як засіб, що конструює форму і підкреслює її, а також як засіб розчленування площин в художньому і конструктивному відношенні. Виходячи з цього, декоративні елементи можна розглядати як засіб підпорядкування різноманітних фактурних, колірних і тональних поверхонь, як засіб об'єднання силуету або узагальнення найбільш значимих деталей.

Особливе місце серед вихідних даних, характерізуючих форму костюма, посідають характеристики матеріалів. Асортимент матеріалів надзвичайно різноманітний і беззупинно поновлюється. Пластичні властивості матеріалів залежать від сировини, способу виготовлення, обробки і т.і. До основних показників пластичних властивостей матеріалів, із погляду формоутворення, відноситься їх формувальна спроможність та здатність зберігати задану форму.

Формувальна спроможність матеріалу в дизайні одягу – це спроможність покривати поверхню тіла людини без утворення складок, зморщок, перекосів, тобто приймати просторову форму. Таку спроможність в літературі з композиції називають пластика матеріалу [1,2,11]. Всі дослідження, проведені в області формоутворення, підкреслюють, що саме пластика матеріалу, його можливість утворювати м'які або жорсткі складки, щільну або м'яку форму, зберігати заданий об'єм або змінювати його, а потім уже фактура і рисунок визначають нові лінії розвитку моди.

Проведений аналіз літературного матеріалу дозволив систематизувати елементи процесу формоутворення костюма та показав, що однією з основних умов аналізу художніх якостей форми є необхідність урахування комплексу чинників: властивостей самої форми, просторових зв'язків форми та методів та засобів її створення.

Висновки. Загальний порядок опису форми костюма можна визначити наступним чином:

- опис загальної концепції формоутворення (загальний образ, композиція, асортимент, знакові елементи);
- аспекти загальної форми (зв'язки форми з фігурою, геометрична конфігурація форми, силует, теконічна структура, складність організації, величина та маса, методи та способи створення форми);
- формоутворення на рівні основних деталей (конфігурація деталей, формотворні лінії);
- формоутворення на рівні конструктивно-декоративних елементів;
- формоутворення на рівні структури та фактури поверхні;
- формоутворення на рівні оздоблення;
- формоутворення на рівні кольору та малюнку поверхні;
- формоутворення на рівні властивостей матеріалів.

Перспективи подальших досліджень. Спираючись на даний порядок аналізу форми костюма можливо дослідження феномену форми не тільки з позицій, запропонованих в даній статті, але також з точки зору психології естетичного сприйняття, психології художньої творчості, соціології мистецтва і ряду суміжних наук. Таким чином, намічаються шляхи потенційних подальших досліджень, які будуть необхідні для створення загальної картини розвитку формоутворення костюма, визначення місця і значення поняття «форма костюма» з найбільш широких світоглядних позицій.

Література

1. Козлова Т.В. и др. Основы теории проектирования костюма / под ред. Т. В. Козловой. – М.: Легпромбытиздат, 1984. – 452 с.
2. Петушкова Г. И. Структурообразование легкой женской одежды на основе методов симметрии: Дис. ... к. т. н. : 05.19.07 / Г.И. Петушкова; МТИ — М., 1984. —328 с.
3. Leventon. Mellissa. Artwear: Fashion and Anti-Fashion - New York: Thames & Hudson, 2005. – 160 p.
4. Quinn, Bradley. The Fashion of Architecture - New York: Berg, 2003. – 288 p.
5. Nancy J. Troy. Couture Culture: A Study in Modern Art and Fashion – Cambridge, Mass: MIT Press, 2003. — 438 p.
6. Кісіль М. В. Концепції формоутворення костюму в західноєвропейському дизайні ХХ століття: витoki, розвиток, тенденції: автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.07 / М. В. Кісіль ; ХДАДМ. — Х., 2010. — 20 с.
7. Чуприна, Н.В. Актуальність та роль системно-структурного аналізу при прогнозуванні форми костюма / Н.В. Чуприна// Вісник Технологічного університету Поділля. – 2003. –Ч.1. № 1. - С. 47-50.
8. Аристотель. Сочинения: в 4-х томах /Аристотель: общ. ред. А. И. Ловатюр: пер. с латинского. Н. В. Брагинской. М. Л. Гаспарова, С. А. Жебелева и др.; АН СССР, Ин-т Философии – М.: Мысль , 1984. - 830 с.
9. Минервин Г.Б., Шимко В.Т. и др. Дизайн. Иллюстрированный словарь-справочник / Г.Б. Минервин, В.Т. Шимко и др. – М. : Архитектура-С, 2004. – 284 с.
10. Ермилова В.В. и Ермилова Д.Ю. Моделирование и художественное оформление одежды / В.В. Ермилова и Д.Ю. Ермилова – М.: Мастерство; Академия; Высшая школа, 2001. - 180 с.
11. Ланилова О.Н. Архитектоника объемных форм / О.Н. Данилова - Владивосток: ВГУЭС, 2005. - 100 с.
12. Белько, Т. В. Бионические принципы формообразования костюма: дис. ... док. техн. наук / Т.В. Белько - М.: МТИ, 2006.- 342 с.
13. Горина Г. С. Моделирование формы одежды / Г. С. Горина. – М.: Лёгкая и пищевая промышленность, 1982. – 284 с.

Анотация.

Киселёва Е.А. Аспекты анализа костюма в контексте формообразования. В статье рассмотрено понятие формы костюма. Предложен порядок анализа костюма в контексте формообразования, который позволяет учесть основную концепцию, композиционные, морфологические и конструктивно-технологические свойства формы, методы формообразования, пространственные связи формы, приемы и способы ее создания.

Ключевые слова: анализ формы костюма, процесс формообразования.

Abstract

Kyselova K.O. Aspects of costume analysis in terms of formbuilding. The article deals with the concept of costume's shapes. It offers the procedure for costume's analysis in the context of formbuilding process, which allows to take into account the basic concept, compositional and morphological as well as design and technologic properties of the form, methods of formbuilding, spatial relationships of the form, and techniques and mechanisms of its creation.

Keywords: analysis of costume's shape, formbuilding process.